

Vervoersarmoede ontrafelen

Verkennend onderzoek in de Nederlandse 'G4'

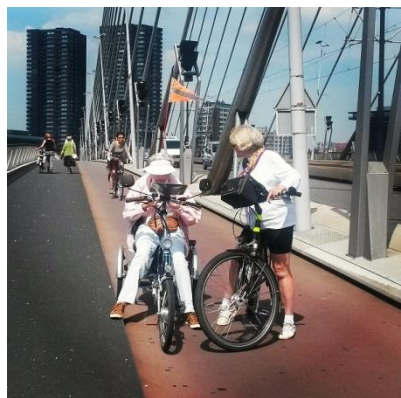
Rob van der Bijl

Universiteit Gent / Favas.net / RVDB Urban Planning

Amsterdam

Gent, IDM, 21 november 2018

Vervoersarmoede ontrafelen

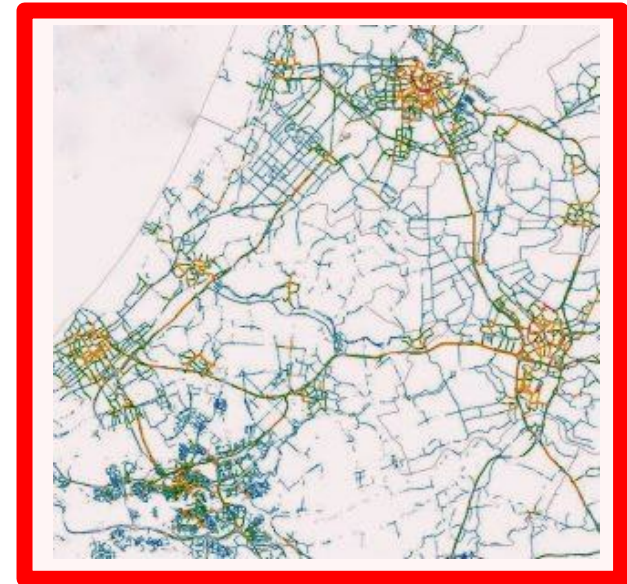
Opdracht G4-VV – 2017-2018

Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht

I.s.m. HUGOCYCLING

Hugo van der Steenhoven

- = Operationale definitie
- = Stand van zaken
- = In elk stad een casus/wijk
- = Nog geen oplossingen
(maar wel een 'agenda')

Vervoersarmoede ontrafelen

Opzet van ons onderzoek

= Verkennend, kwalitatief

= Internationaal

literatuur-onderzoek

= Vier casussen in Nederland

= Bestaande data bronnen

= Interviews en veldwerk

= Expert-ondersteuning

Vervoersarmoede in de grote stad ontrafelen

Definiëren, operationaliseren en agenderen

Rapportage

Rob van der Bijl (Favas.net)
Hugo van der Steenhoven (Hugocycling)

Amsterdam/Utrecht, Augustus 2018

Vervoersarmoede ontrafelen

Opdracht G4-VV

= Eind nov.'18 afronding

= Jan.'19 publieksversie

= Diverse presentaties en publicaties

= English summary at www.favas.net

Vervoersarmoede in de grote stad ontrafelen

Definiëren, operationaliseren en agenderen

Rapportage

Rob van der Bijl (Favas.net)
Hugo van der Steenhoven (Hugocycling)

Amsterdam/Utrecht, Augustus 2018

Vervoersarmoede ontrafelen

Casus-wijken + referentie-wijken

= **Amsterdam**

Slotervaart + Watergraafsmeer

= **Rotterdam**

Afrikaanderwijk/Bloemhof + Kralingen

= **Den Haag**

Transvaal/Schilderswijk + Statenkwartier

= **Utrecht**

Overvecht + Wittevrouten

Vervoersarmoede ontrafelen

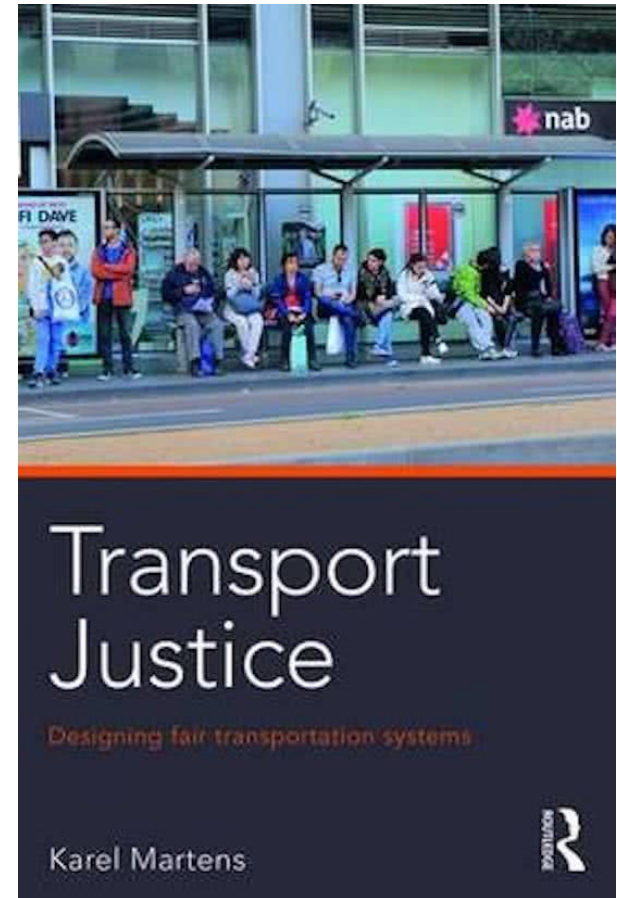
Achtergronden

MINDervaliden en Minderbedeelden ervaren belemmering in mobiliteit

VERVOERSARMOEDE BESTAAT

Vervoersarmoede krijgt in Engeland en Vlaanderen veel aandacht. In Nederland is er tot voor kort weinig over bekend. Twee nieuwe studies in Nijmegen leren dat de omvang van vervoersarmoede in de stedelijke context relatief bescheiden is, mede dankzij de rol van de fiets. Mensen met een fysieke of mentale beperking ervaren wel vervoersarmoede, terwijl autolozen en autobezitters met lage inkomens zich soms belemmerd voelen in hun verplaatsingsmogelijkheden. Een analyse van vervoersarmoede in Nederland.

KAREL MARTENS, MARNIX TEN HOLDER, JURRIËN THIJSSSEN, RADBOD UNIVERSITEIT NIJMEGEN

Vervoersarmoede ontrafelen

Internationale context

Vervoersarmoede bestaat

Voorbeeld Engeland

1,5 miljoen inwoners met
hoog risico

vervoersarmoede in
stedelijke en landelijke
gebieden

Vervoersarmoede ontrafelen

Internationale context

Vervoersarmoede bestaat

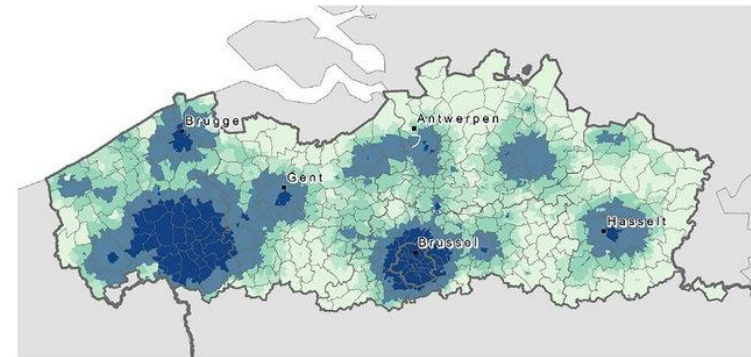
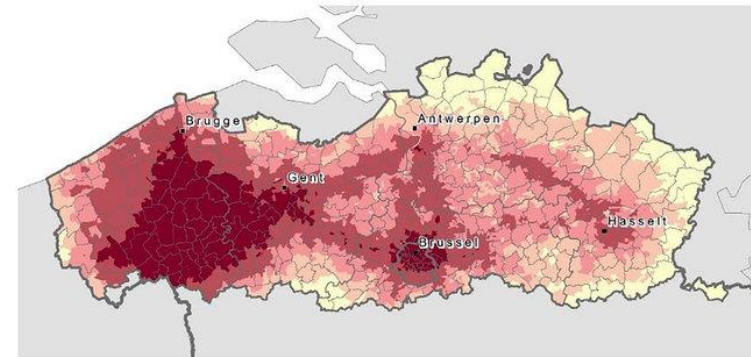
Voorbeeld Vlaanderen

Auto-afhankelijkheid:

Zonder rijbewijs 72%

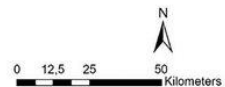
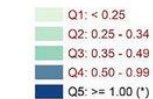
minder kans op werk

Koos Fransen, PhD, UGent

Job accessibility score

Opportunities for individuals with (top) or without (bottom) a driver's license

(*) above sufficiency level

Vervoersarmoede ontrafelen

Definitie

The process by which people are prevented from participating in the economic, political and social life of the community because of reduced accessibility to opportunities, services and social networks, due in whole or in part to insufficient mobility in a society and environment built around the assumption of high mobility. (Kenyon et al. 2002)

Vervoersarmoede ontrafelen

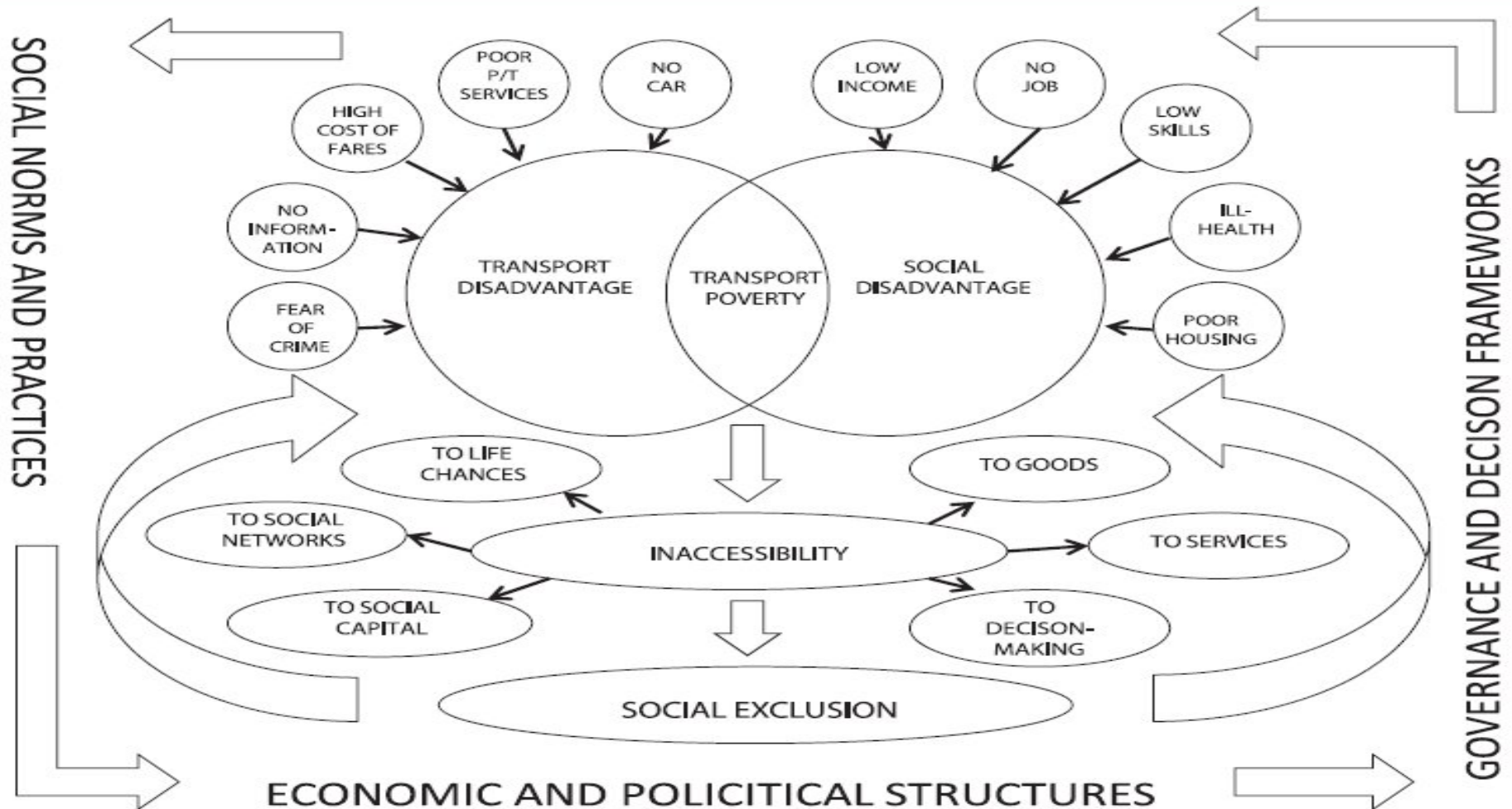
Definitie

Als een persoon als gevolg van gebrekkige verplaatsingsmogelijkheden, niet kan deelnemen aan 'normale activiteiten en daardoor ernstige sociale gevolgen ondervindt'. (Martens et al. 2011)

Vervoersarmoede ontrafelen

Drempels

K.Lucas (2012)

Vervoersarmoede ontrafelen

Externe drempels – context

- = Demografie
- = Cultuur
- = Gezondheid
- = Educatie
- = Inkomen
- = Werkeloosheid
- = Huisvesting
- = Voorzieningen

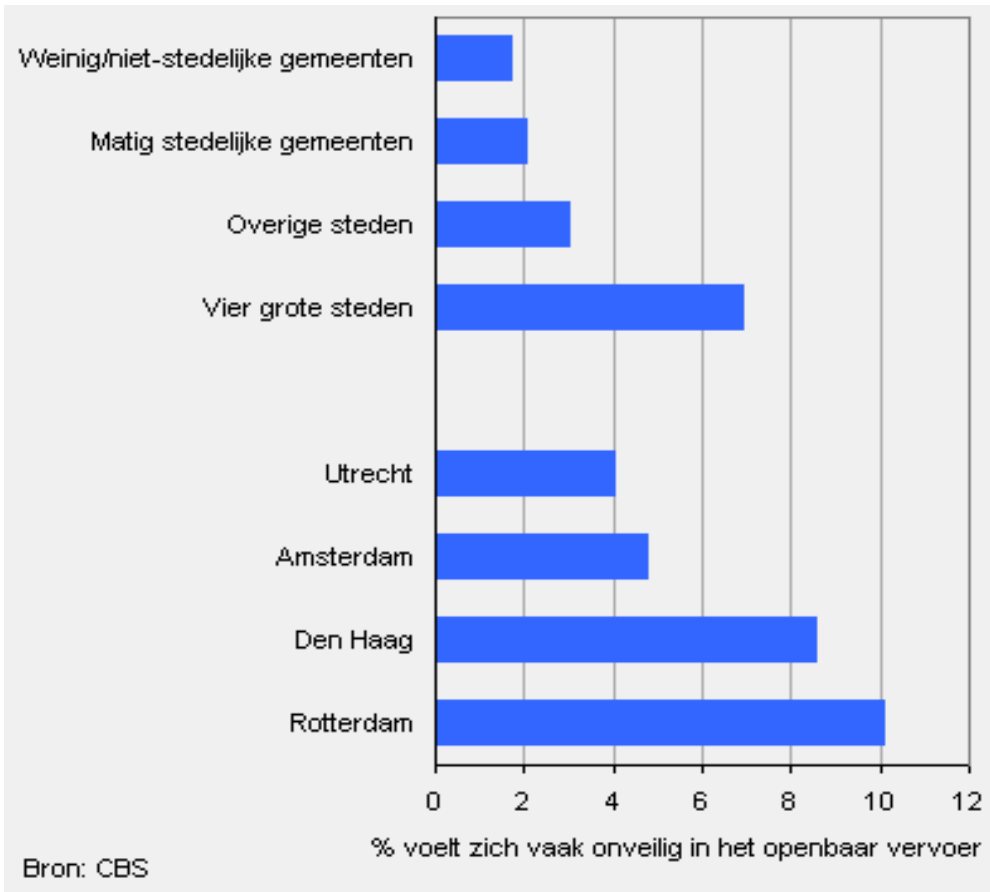
Vervoersarmoede ontrafelen

Interne drempels – **zo werkt vervoersarmoede!**

- = Sociale veiligheid en verkeersveiligheid
- = Afstand en barrières
- = Leesbaarheid en begrijpelijkheid
- = Fysieke toegankelijkheid
- = Betaalbaarheid
- = Betrouwbaarheid en beschikbaarheid

Vervoersarmoede ontrafelen

Sociale veiligheid en verkeersveiligheid

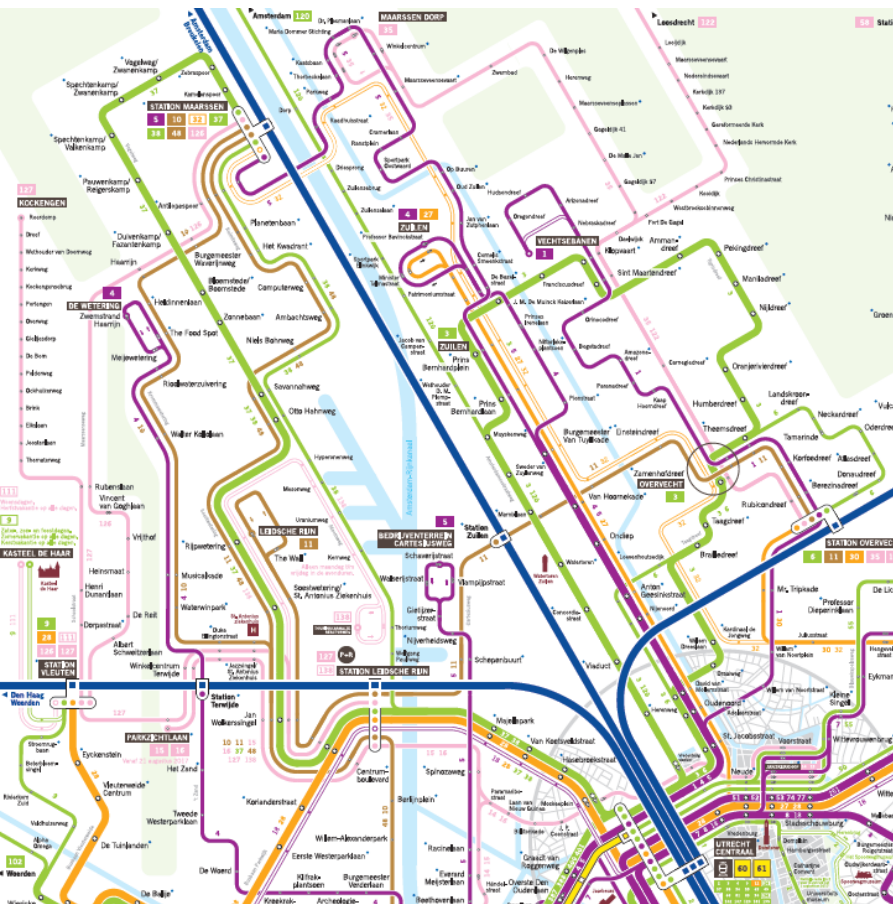
Vervoersarmoede ontrafelen

Afstand en barrières

Vervoersarmoede ontrafelen

Leesbaarheid en begrijpelijkheid

Vervoersarmoede ontrafelen

Fysieke toegankelijkheid

Vervoersarmoede ontrafelen

Betaalbaarheid (TUD / P. Boelhouver)

Inkomens 30.000 & 35.000 (2015)

2 inkomens 70/30

Gezin 2 kids

	basis	30.000	35.000
netto inkomen	1861	2547	2718
woonlasten	230	(546) 711	(653) 711
energie & water	169	169	169
lokale belasting	0	0	0
verzekeringen	294	294	294
telefoon, tv, internet	64	64	64
schoolkosten	37	37	37
contributies/abo's	2	2	2
vervoer	52	52	52
kleding	172	172	172
inventaris	147	147	147
extra ziektekosten	98	98	98
vrije tijd	0	0	0
voeding	472	472	472
huishoudgeld	120	120	120
totaal uitgaven	1857	2338	2338
saldo	4	209	380

Bron: NIBUD

Vervoersarmoede ontrafelen

Conclusie

= Vervoersarmoede gevolg van gebrekkige mobiliteit in combinatie met sociaal-economische achterstand. / Vervoersarmoede versterkt/veroorzaakt sociaal-economische achterstand.

= Vervoersarmoede is een samengesteld probleem en vraagt om een aanpak vanuit verschillende kanten: én mobiliteit, én sociaal.

Vervoersarmoede ontrafelen

Agenda

- = Auto-afhankelijkheid verminderen
- = Toegankelijkheid OV verbeteren
- = Fietssysteem verbeteren

- = Veiligheid vergroten
- = Sociaal-culturele segregatie verminderen

Vervoersarmoede ontrafelen

Oplossingsrichtingen:

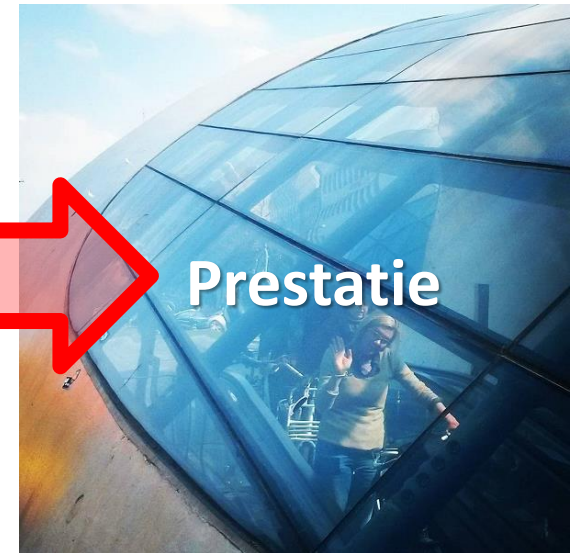
- = Besef vergroten (als voorwaarde)
- = Pragmatisch aanpak (met kleine beginnetjes)
- = Beleid en planning (via geïntegreerd werken)
- = Grensverleggend (rechtvaardigheid)

Vervoersarmoede ontrafelen

Voorbeeld: het Fietssysteem

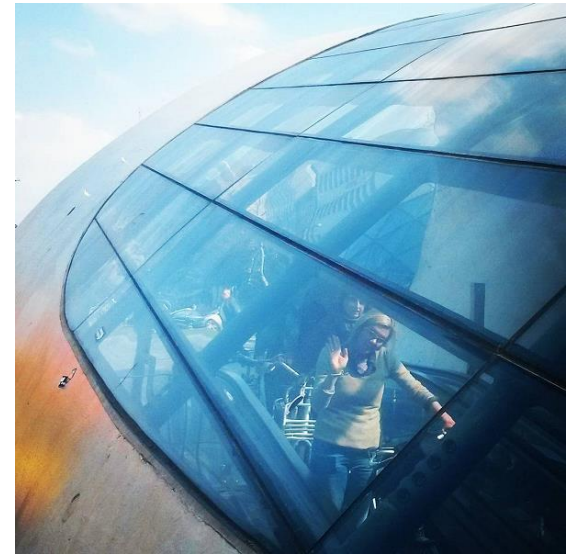
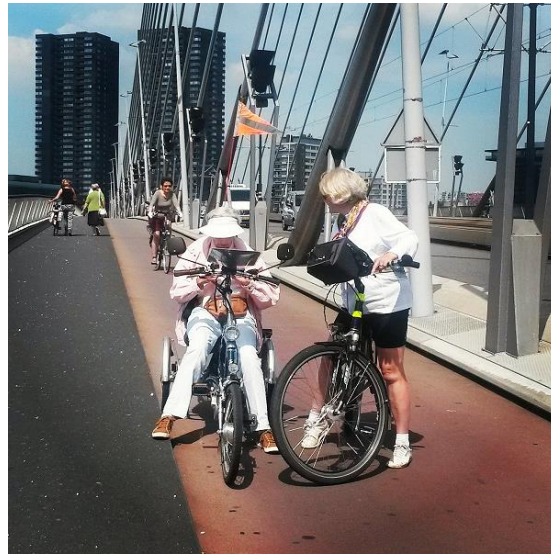
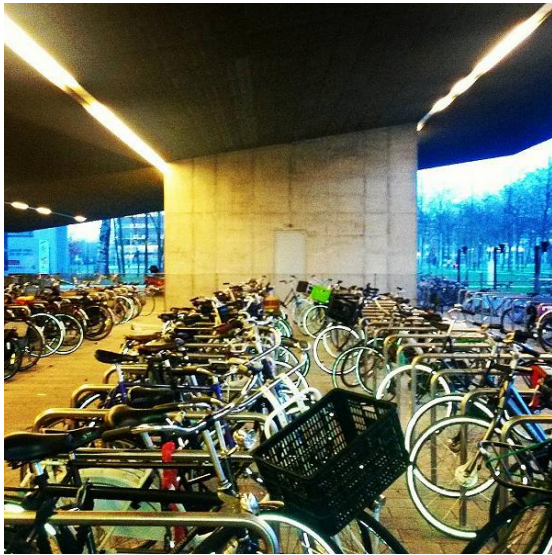
(Vergelijkbaar met het auto-, en OV-systeem.)

Met dank aan **NWO** & **FIETSCOMMUNITY**
Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
Het domein van fietsen in kaart brengen

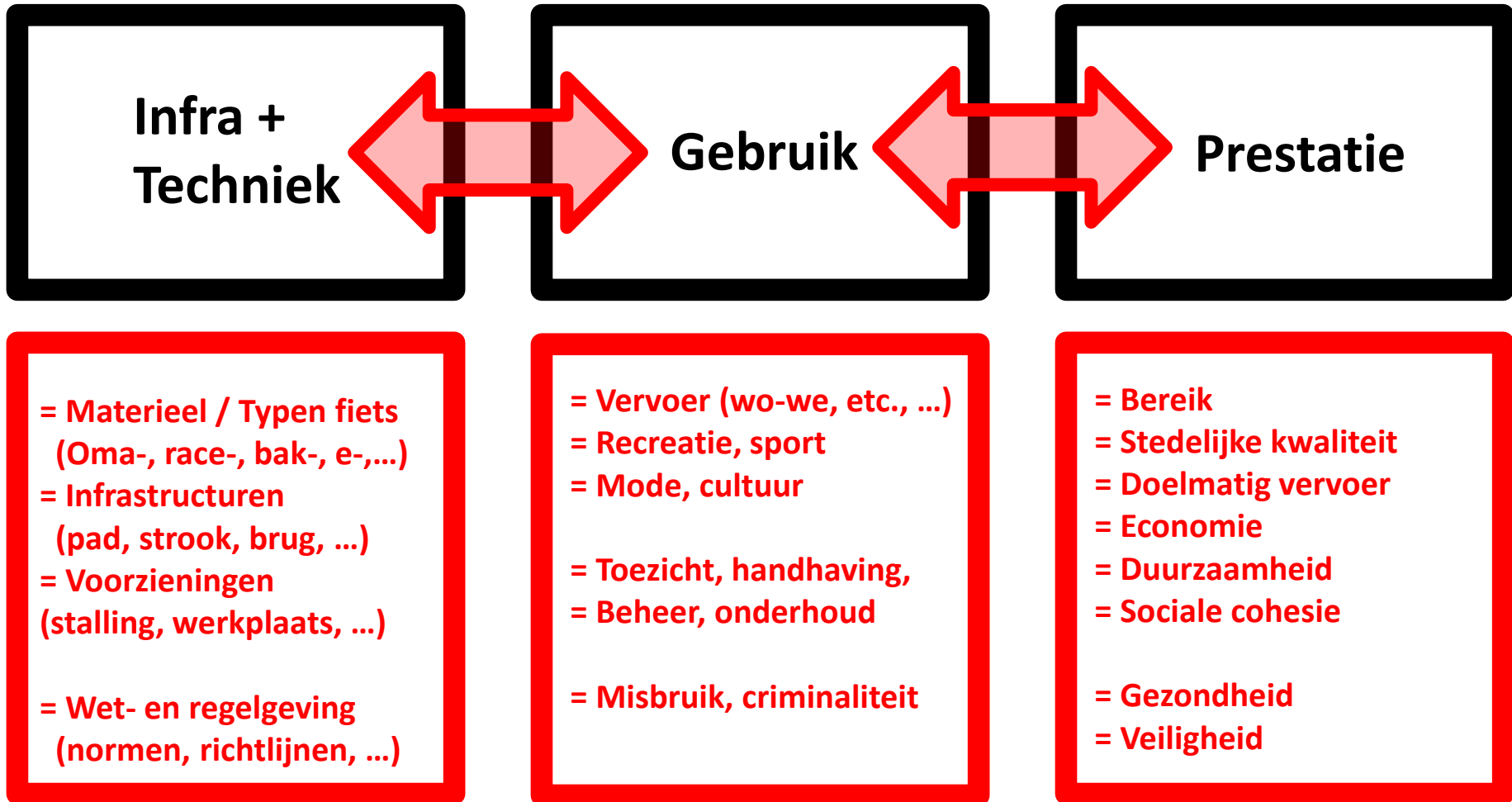
Vervoersarmode ontrafelen

Het Fietsstelsysteem

Vervoersarmode ontrafelen

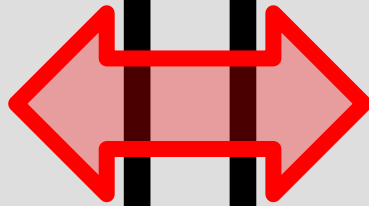
Het Fietssysteem

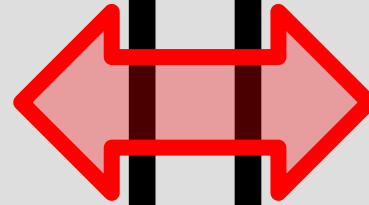

Het Fietsstelsysteem

Infra +
Techniek

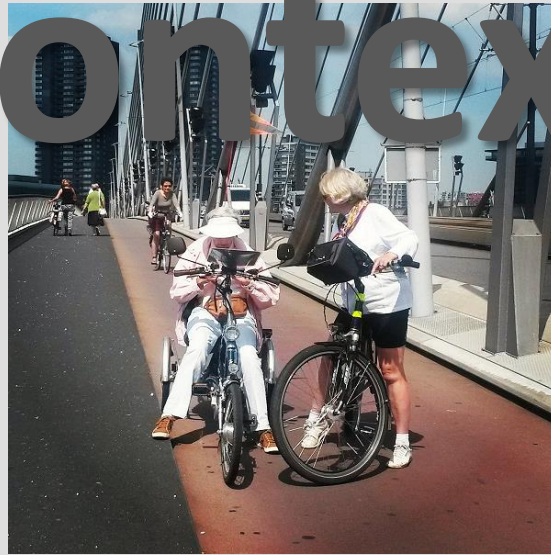

Gebruik

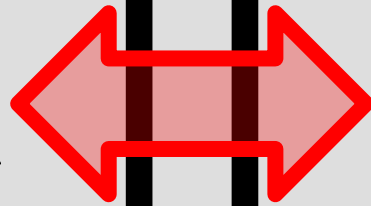
Prestatie

Context

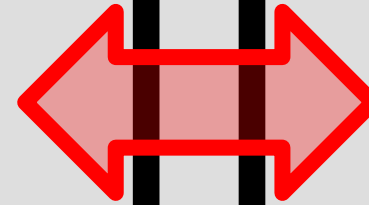

Het Fietsstelsysteem

Infra +
Techniek

Gebruik

Prestatie

Context

Maatschappij, Demografie, Topografie,

... ..

Situatie, Geschiedenis, Overige mobiliteit,

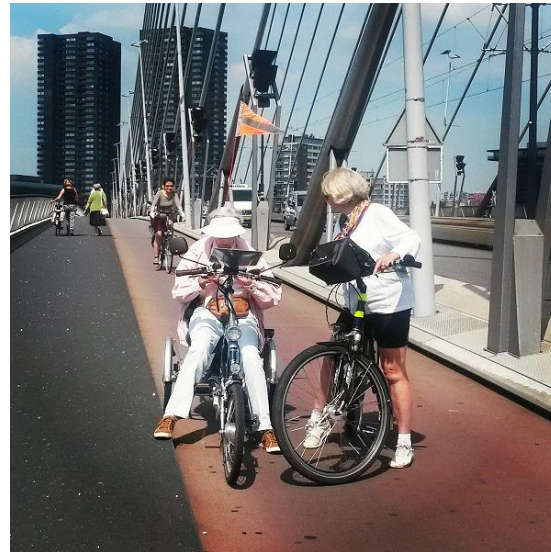
... ..

Het Fietsstelsel

Infra +
Techniek

Gebruik
Gebruiker

Prestatie

Het Fietsstelsysteem

Infra +
Techniek

Gebruik
Gebruiker

Prestatie

Kennis en informatie
Culturele bagage
Sociaal netwerk
Financiële middelen
Technische middelen

... ..

... ..

Het Fietsstelsysteem

Infra +
Techniek

Gebruik
Gebruiker

Prestatie

Technische vaardigheden
Sociale vaardigheden
Lees/taalvaardigheden
Oriëntatievermogen
Lichamelijke conditie
Motivatie
... ..

Contact & informatie

Prof. dr. ir. Rob van der Bijl
www.ugent.be

www.favas.net

[www.lightrail.nl/ .../bicycles](http://www.lightrail.nl/.../bicycles)

Go Dutch Cycling

www.dutchrailsector.com

RVDB Urban Planning
robvanderbijl@gmail.com
+316 5108 3910

